

Ilkka Väänänen & Päivi Starckjohann (toim.)

Lahden ammattikorkeakoulun alueellinen vaikuttavuus

Lahden ammattikorkeakoulun julkaisu, sarja C, Artikkelikokoelmat, raportit ja muut ajankohtaiset julkaisut, osa 138

LAHDEN AMMATTIKORKEAKOULU
Lahti University of Applied Sciences

Lahden ammattikorkeakoulun julkaisusarjat

A Tutkimuksia

B Oppimateriaalia

C Artikkelikokoelmat, raportit ja muut ajankohtaiset julkaisut

Lahden ammattikorkeakoulun julkaisu

Sarja C Artikkelikokoelmat, raportit ja muut ajankohtaiset julkaisut, osa 138

Vastaava toimittaja: Ilkka Väänänen

Taitto: Minna Mujunen

ISSN: 1457-8328

ISBN: 978-951-827-186-7

Sisällys

Esipuhe	4
1. Johdanto	5
2. Keskeisimmät tavoitteet ja tehtävät yhteiskunnan ja elinkeinoelämän kehittämisessä sekä kansainvälisen kilpailukyvyn edistämässä	6
3. Alueellisen vaikuttavuuden tulokset ja niiden arviointi	10
4. Yhteistyö ja verkostot	17

Esipuhe

Lahden ammattikorkeakoulu on Lahden kaupunkiseudun merkittävin innovaatiojärjestelmän toimija. Ammattikorkeakoulu on sekä suuren opiskelijamääränsä että mittavan henkilöstöressurssinsa takia keskeisessä asemassa vaikuttamassa Lahden alueen tulevaisuuteen.

Välitön vaikutus yhteiskuntaan tulee valmistuneiden opiskelijoiden kautta. Suurimmasta osasta Lahden seudun yrityksistä ja muista organisaatioista löytyy Lahden ammattikorkeakoulusta valmistuneita henkilöitä. Usein nämä henkilöt toimivat yritysten avainhenkilöinä. Merkittävän vaikuttavuutensa takia ammattikorkeakoululla on myös suuri vastuu huolehtia valmistuvien opiskelijoiden osaamisen korkeasta laadusta ja siitä, että taidot vastaavat mahdollisimman hyvin nykyajan työelämän tarpeisiin.

Soveltavan tutkimuksen ja tuotekehityksen osalta katseet kääntyvät lähivuosina entistä enemmän ammattikorkeakoulujen suuntaan tiedekorkeakoulujen painottaessa tiedelähtöistä toimintamallia ja tieteellisiä tulokriteerejä. Käytäntölähtöisten, yritysten tarpeista lähteneiden, t&k-tarpeiden täyttämässä Lahden ammattikorkeakoulun rooli nousee jatkossa entistäkin olennaisemmaksi. Samalla tämä mahdollisuus on

myös haaste ammattikorkeakoululle ja sen osaamisen tasolle. Yritysyhteistyö antaa hienon mahdollisuuden kehittää sekä omaa että yritysasiakkaiden osaamista.

Tutkimus- ja kehittämistoimintaan suunnatut varat ml. alueellisten rakennerahastojen rahoitusresurssit tulevat kokonaisuudessaan jatkossa pienemään ja niiden sisällä innovaatiotoiminnan sekä alueellisten kärkien Cleantechin ja Muotoilun asema korostumaan. On erittäin tärkeää, että ammattikorkeakoululla on riittävä osaaminen näiden keskeisten rahoitusinstrumenttien hallinnassa. Samalla ammattikorkeakoulun on aktiivisesti jatkettava kansainvälisten verkostojen kehittämistä painopistealueillansa ja rahoituksessa.

Uuden monialaisen oppimisympäristön myötä Lahden ammattikorkeakoululla on erinomainen mahdollisuus jatkaa vahvaa alueellista vaikuttavuuttaan ja ottaa entistäkin keskeisempi rooli alueen johtavana koulutus- ja t&k-organisaationa.

Juha Määttä
Johdaja
Lahden Seudun Kehitys LADEC Oy

1. Johdanto

Lahden ammattikorkeakoulun aluevaikutustyössä korostetaan vastavuoroista sinisen meren strategiaan perustuvaa kumppanuutta alueen yritysten, julkisten organisaatioiden ja muiden yhteisöjen kanssa. Etusijalla ovat käytännön intressit ja asiakkaan tarpeet sekä opiskelijoille näin tarjoutuvat oppimismahdollisuudet. Perusajatuksena on, että koulutus- sekä tutkimus-, kehittämis- ja innovaatio toiminta muodostavat toisiinsa nivoutuvan kansainvälisyystoimintamme kanssa integroituneen kokonaisuuden, jonka tuloksena syntyy tehokasta aluekehitysvaikutusta, mikä on parhaimmillaan yhteisöllistä, verkostoitunutta, avointa, tulkitsevaa, käytäntö-, tarve- ja asiakaslähtöistä sekä monialaista että eri rajapintoja ylittävää. LAMK toimii globaalissa innovaatiojärjestelmässä Helsingin laajan metropolialueen ja Päijät-Hämeen innovaatioekosysteemien osana. Olemme mukana osaltamme tekemässä EU:sta älykästä, kestävä ja osallistavaa taloutta sekä auttamassa korkean työllisyyden, tuottavuuden ja sosiaalisen yhteenkuuluvuuden saavuttamisessa.

Vastataksemme haasteisiin ja edistääksemme alueellista kilpailukykyä sekä hyvinvointia on henkilöstömme työelämäyhteistyö- ja -kumppanuusosaamisesta huolehdittu osana innovaatioihin tähtäävän toimintakulttuuriamme kehittämistä. Työelämäyhteistyöosaamisen vahvistuminen ja uudenlaisen opettajuuden rakentuminen työelämäkumppanuuksia hyödyntävään suuntaan edellyttää uudenlaista tiedollista ja taidollista osaamista mutta myös kokemusten ja jo olemassa olevien verkostojen laadukasta hyödyntämistä.

Lahden ammattikorkeakoulussa on kartoitettu sekä elinkeinoelämän yhteistyötarpeet ja -toiveet Päijät-Hämeen alueella että henkilöstömme työelämäkumppanuus ja -työelämäyhteistyöosaamisen kehittämistarpeet, toteutettu Innovaatiopromoottorivalmennus ja käynnistetty henkilöstölle yhdessä opiskelijoiden ja työelämän kanssa osallistuja- ja käyttäjälähtöisen Innobrokerit- eli Innovaatio-osaajat pk-yritys yhteistyössä -valmennusohjelma, minkä tarkoituksena on

rakentaa ja kehittää yhdessä työelämäyhteistyöhön osallistuvien tahojen innovaatiokyvykkyyttä ja välittäjätoimintaa.

Lahden alueen osaamisen kärki rakentuu alueista, joihin erityisesti halutaan jatkossa panostaa ja profiloitua. Ne koskevat niin yritystoimintaa, tutkimusta ja opetusta kuin julkista toimintaakin. Alueella on valittu yksi selkeä teknologinen kärki, ympäristöteknologia. Lisäksi Lahden alue tunnetaan muotoilun sekä uudenlaisen käytäntölähtöisen innovaatiomallin osajana. Kehitetty käytäntölähtöinen innovaatiomalli näyttää seuraavien periaatteiden (Lahden seudun innovaatioympäristön kehittäminen – Älykkään erikoistumisen käytäntölähtöinen innovaatiostrategia ja -kehittämisohjelma) kautta.

Alueen T&K-toiminnan profiliin ovat merkittävästi vaikuttaneet valtion tutkimusorganisaatioiden puuttuminen verrattuna moniin muihin suurehkoihin kaupunkiseutuihin. TKI-menot asukasta kohden ovat huomattavasti alle valtakunnallisen keskiarvon. Alueella syntyvien innovaatioiden määrä suhteessa TKI-menoihin on kuitenkin Suomen korkeimpia.

Tämän raportin laadintaan ovat osallistuneet toimittajien lisäksi LAMKsta laatu- ja suunnittelujohtaja Marjo-Riitta Järvinen, kansainvälisten asioiden johtaja Ulla Weijo, kehitysjohtaja Jukka Oresto, vs. projektipalvelupäällikkö Tiina Järvinen, koulutuspäälliköt Silja Kostia, Kirsi Valkeapää, Tuija Salminen ja Tuija Liljander, informaattikko Johanna Kiviluoto Tieto- ja kirjastopalvelut Fellmanniasta sekä PHKKsta viestintä- ja markkinointijohtaja Tuula Kilpinen. Lisäksi kiitokset yhteistyöstä Lahden ammattikorkeakoulun alueellisen vaikuttavuuden arviointiin osallistumisesta Lahden Seudun Kehitys LADEC Oy:n johtaja Juha Määttäälle, Isku Kiinteistö Oy:n toimitusjohtaja Jukka Anttoselle, FUASin toiminnanjohtaja Leena Treuthardtille ja Lahden Yliopistokeskuksen pääsihteerin Senja Jouttimäelle.

2. Keskeisimmät tavoitteet ja tehtävät yhteiskunnan ja elinkeinoelämän kehittämisessä sekä kansainvälisen kilpailukykyyn edistämässä

Lahden ammattikorkeakoulun alueellisen vaikuttavuuden sekä vaikuttavuusalueen määrittely

LAMK vaikuttaa alueensa kilpailukykyyn ja hyvinvointiin tuottamalla ennakoivasti ja tuloksellisesti korkeakoulutettuja asiantuntijoita ja toimijoita työelämään sekä uudistamalla alueen osaamista. Vaikuttavuus rakentuu neljän peruspilarin varaan: 1. tuloksellinen johtaminen, 2. korkeakoulupedagogiikan edelläkävijyys, 3. strategisen kansainvälistymisen vahvistaminen sekä 4. terve taloudellinen tilanne. Toiminnan johtamisella ja organisoinnilla edistetään innovaatioympäristöjen monikantaisen toimintamallin syntyä. Erityisen tärkeää on kehittää kiinteitä ja aktiivisia kumppanuuksia toimintaympäristön kanssa aluekehityksen vauhdittamisessa.

Lahden ammattikorkeakoulun toiminnallinen, ensisijainen vaikuttavuusalue on Päijät-Häme (12 kuntaa, 200 000 asukasta). Uusista opiskelijoista yli puolet tulee tältä alueelta ja myös yli puolet valmistuneista sijoittuu alueen yrityksiin ja julkiselle sektorille. Tki-toiminnan hankkeet keskittyvät myös lähinnä Päijät-Hämeeseen ja kohdistuvat alueen yrityksiin, julkisyhteisöihin ja kolmanteen sektoriin. Toiminta kytketty kiinteästi alueellisiin tarpeisiin ja perustuu käytäntölähtöisyyteen.

LAMK kuuluu Helsingin laajan metropolialueen FUAS-liittoumaan (Federation of Universities of Applied Sciences), johon kuuluvat LAMKin lisäksi Hämeen ammattikorkeakoulu ja Laurea-ammattikorkeakoulu. FUAS-liittouman strategian toteuttaminen vahvistaa Lahden ammattikorkeakoulun aluekehitysroolia ja alueellista vaikuttavuutta laajalla metropolialueella yhdistämällä koko liittouman aluekehittämisen työkalut ja verkostot.

LAMKin kansainvälisen strategian tavoitteena on ammattikorkeakoulun muutos kansallisesta toimijasta kansainväliseksi toimijaksi. Aluestrategioiden linjausten mukaisesti alueen kansainvälistymispyrkimysten edistämiseksi LAMKilla tulee olemaan aikaisempaa vahvempi rooli. Toimintaa kehitetään siten, että alueellinen kehittämistehtävä sidotaan yhä tiiviimmin globaalin toimintaympäristöön. Myös FUAS-liittouma nostaa jäsenkorkeakoulujen profiilia, lisää kansainvälisten opiskelijoiden ja asiantuntijoiden rekrytointia sekä vahvistaa kilpailukykyä kansainvälisillä koulutusmarkkinoilla.

Kansallisten ja alueellisten kehittämisstrategioiden ja -ohjelmien huomiointi Lahden ammattikorkeakoulun strategiassa

LAMKin strategian laadinnassa on alueellisten strategioiden lisäksi huomioitu mm. EU 2020 -strategia, Valtioneuvoston metropolipolitiikka-selonteko 2010 ja Lahden seudun Älykkään erikoistumisen käytäntölähtöinen innovaatiostrategia ja -kehittämisohjelma.

Lahden ammattikorkeakoulun koulutuksen ja TKI-toiminnan painoalat (muotoilu, ympäristö ja hyvinvointipalvelut) sekä profileista käytäntölähtöinen in-

novaatiotoiminta ovat yhtenevät alueen kehittämisen kärkien kanssa.

Lahden alueen kilpailukyky- ja elinkeinostrategian 2009–2015 mukaiset alueelliset osaamisen kärjet ovat muotoilu, ympäristö ja innovaatiotoiminta. Vuonna 2011 uudeksi strategiseksi kasvualaksi nostettiin hyvinvoinnin edistäminen.

Päijät-Hämeen maakuntaohjelman 2011–2015 toimintalinjat ovat 1. Matalamman energiankulutuksen työ- ja elämäntavat (vrt. ympäristö), 2. Vahva suurkaupunkikeskus ja monipuoliset mahdollisuudet (vrt. hyvinvointi), 3. Tuottava ja innostava toimintaympäristö (vrt. innovaatiotoiminta).

FUAS-liittouman nykyinen strategia (2012–2015) yhdistää yleisten korkeakoulu- ja innovaatiopolitiittisten tavoitteiden osalta jäsenkorkeakoulujen omat strategiat ja se perustuu jäsenkorkeakoulujen omiin strategioihin. FUASin painoaloja ovat hyvinvoinnin turvaaminen, ympäristö ja energiatehokkuus, yhteiskunnan turvallisuus ja eheys sekä teknologiaosaaminen ja yrittäjyys. Strateginen toiminta näillä painoaloilla vaikuttaa vahvasti LAMKin toimintaan ja tavoitteiden asettamiseen sekä profiloitumiseen FUASissa.

Alueellinen vaikuttaminen strategisissa painopisteissä

LAMKissa painoaloilla kuvataan niitä strategisia osaamisen kehittämisen painopisteitä ja osaamisen kärkiä, jotka kokoavat yhteen useita toimijoita. Osaamiskeskittymät ovat vahvasti sidoksissa alueellisiin elinkeinoelämän ja hyvinvoinnin kehittämiskohteisiin. LAMK:n painoalat ovat muotoilu, ympäristö ja hyvinvointipalvelut.

Globaaleja, kansallisia ja paikallisia kehityksen muutoksia ovat ikääntymisen tuomat ongelmat maailman ja yhteiskunnan eriarvoistuminen, ilmaston ja ympäristön muutos. LAMK osallistuu strategisilla valinnoillaan ja toiminnallaan ratkomaan em. ongelmien ratkaisemiseen yhdessä muiden toimijoiden kanssa ja sitä kautta parantamaan alueellista kilpailukykyä sekä lisäämään hyvinvointia.

Hyvinvointipalveluiden turvaamisessa ja kehittämisessä LAMK keskittyy ikääntyvien ja perheiden hyvinvointiin, syrjäytymisen ehkäisemiseen, palvelu- ja johtamisjärjestelmän uudistamiseen, e-hyvinvointipalveluiden tuottamiseen ja palveluyrittäjyyden edistämiseen.

Muotoilu on muutosta olemassa olevista olosuhteista haluttuihin olosuhteisiin. Parempaa tulevaisuutta luodaan yhdessä käyttäjien ja yritysten kanssa. Muotoilulla kehitetään tuotteita, palveluita, elämyksiä ja järjestelmiä. Muotoiluajattelulla (design thinking) kehitetään tulevaa yhdistämällä ihmisten tarpeita sekä teknologian ja liiketoiminnan mahdollisuuksia. Palvelumuotoilussa (service design) muotoiluajattelu tuodaan osaksi eri alojen palvelukehitystä. Kehittämiskohteena ovat palveluprosessit ja -ympäristöt sekä asiakaskokemus.

Globaaleissa haasteissa LAMK profiloituu ympäristö- ja teknologiaosaamisen tuottajana, missä tarvitaan uutta ajattelua ja uusia ratkaisuja ympäristöstä, energia- ja materiaalitehokkuudesta, yhdyskuntasuunnittelusta sekä teknologiaosaamisesta. LAMKissa tuetaan ja kehitetään muotoilu-, liiketoiminta- ja hyvinvointiosaamisen yhteisiä ympäristöpainotuksia.

Alueellisen vaikuttamisen toimintojen vastuiden ja tehtävien jako Lahden ammatti- korkeakoulussa

LAMK:n alueellisen vaikuttamisen strategisesta johtamisesta vastaa rehtori. Toiminnan korkeakouluta-

soinen koordinointi ja ohjaus ovat vastuutetut hyvinvoinnin ja liiketalouden osaamisaluejohtajalle, joka vastaa LAMK-tasolla myös TKI-toiminnasta, kansainvälisistä toiminnoista sekä monialaisesta profiilien mukaisesta toiminnasta.

Profileilla kuvataan LAMKin toimintamalleja ja -tapoja, jotka yhdistävät kaikkia koulutusaloja ja toimijoita. Profiilit näkyvät opetuksen ja TKI:n sisällöissä ja suuntaavat resursointia sekä osaamisen kehityspainotuksia. Strategian profiilit ovat integroiva pedagogiikka, opiskelijayrittäjyys ja avoin, käytäntölähtöinen innovaatiotoiminta.

Monialaiset profiili- ja vararehtorin vastuualueeseen kuuluvat painoalatiimit toteuttavat Lamkin strategiaa ennen kaikkea kehittämisen näkökulmasta. Ne ideoivat, suunnittelevat, verkostoituvat, toteuttavat ja arvioivat toimintaa ja toimintoja ennakkoluulottomasti ja myös terveen kriittisesti toimien LAMKin kehittämisen ”vectureina”.

Monialaisuuden edistämiseksi koulutusalat on yhdistetty kahdeksi osaamisalueeksi: hyvinvointi ja liiketalous sekä muotoilu ja tekniikka. Osaamisalueet koulutusaloineen vastaavat omien substanssialojensa kehittämisestä, koulutuksesta, TKI-toiminnasta sekä aluekehityksestä ja -vaikuttavuudesta.

Opiskelijoiden rooli Lahden ammattikorkeakoulun alueellisessa vaikuttavuudessa

LAMKn opiskelijoiden rooli alueellisessa vaikuttavuudessa toteutuu monitoimijuuteen ja vastavuoroiseen kumppanuuteen perustuvassa yhteistyössä, jossa ovat mukana niin ammattikorkeakoulun opiskelijat ja opettajat sekä elinkeinoelämä, kunnat, järjestöt, muut koulutus-, tutkimus- ja kehittämisorganisaatiot. Koulutus- sekä tutkimus- ja kehitystyö muodostavat toisiinsa nivoutuvan kokonaisuuden, jonka tuloksena syntyy alueellista hyvinvointia. Tällaisen oppimiskumppanuuteen perustuvan toiminnan periaatteita ovat yhteinen toimintakonteksti, verkostomaisuus, vastavuoroisuus, reflektiivisyys ja dialogisuus ja yhteisöllinen tiedonmuodostus. Tiedonmuodostaminen nähdään yhteisöllisenä prosessina, jossa luodaan yhdessä opettajien, tutkijoiden ja opiskelijoiden kanssa uusia työkäytäntöjä ja merkittäviä oppimiskokemuksia.

LAMKin sekä TKI että pedagogisen strategian perustana on koulutus- sekä tutkimus- ja kehitystoiminnan integraatio. LAMK on TKI-hankkeissa oppimisen opintopisteillä mitattuna ollut viime vuosina ammattikorkeakoulujen kärkeä. Yhdeksi ammattikorkeakoulututkinnon suorittaneiden yleiseksi kompetensiksi on määritelty kehittämistoiminnan osaaminen -osaamisalue. Sen mukaisesti ammattikorkeakoulu-opiskelijan tulee valmistuttuaan osata hankkia ja käsitellä oman alan tietoa sekä kyetä kriittiseen tiedon arviointiin ja kokonaisuuksien hahmottamiseen.

Opiskelijoiden harjoittelujaksot, yritysyhteistyöprojektit, hankkeistetut opinnäytetyöt ja integroitumisen tk-hankkeisiin ovat tyypillisimmät tavat integroida opiskelijat alueelliseen toimintaan. Erityisesti YAMK-opiskelijoiden rooli on merkittävä yritysten toiminnan kehittämisessä kuten ulkomaalaisten opiskelijoiden rooli paikallisten yritysten kansainvälistymisessä. FUAS-liittouman ammattikorkeakoulujen tulossyksiköiden toiminnan tuloksellisuudesta tehty yhteinen selvitys osoitti, että suurin osa opiskelijoiden opinnäytetöistä kohdentuu toimipisteen sijaintikuntaan tai sen lähikuntiin.

3. Alueellisen vaikuttavuuden tulokset ja niiden arviointi

Alueellisen vaikuttavuuden seuranta- ja palautejärjestelmä sekä seurannan indikaattorit

Strategian toteuttamissuunnitelmassa 2013–2016 on määritelty LAMK:n strategisten tavoitteiden pohjalta kehittämisen painopisteet, joita seurataan laadullisten tai määrällisten indikaattoreiden avulla osana laatujärjestelmää. Yhtenä kehittämisen painopisteenä on TKI-toiminta ja aluekehitystyö, jossa huomio kohdistuu TKI-volyymiin, TKI-toiminnan kansainvälistymiseen, julkaisu- ja kehittämistoimintaan, käytäntölähtöiseen innovaatiotoimintaan sekä osaamisen viemiseen ja täydennyskoulutukseen. Seurattavat indikaattorit ovat ulkopuolisen TKI-rahoituksen määrä (LAMK-tasolla ja osaamisalueittain), kansainvälisen TKI-rahoituksen määrä, julkaisujen määrä/opetus- ja t&k-henkilöstö, käytäntölähtöisen innovaatiotoiminnan seurannan mittarit (patentit, keksintöilmoitukset, lisenssisopimukset, opiskelijoiden ja henkilökunnan perustamat, uudet yritykset, kaupallistetut tuoteideat), kv-koulutuksen myynti, täydennyskoulutuksen myynti ja avoimen opintopisteet. Lisäksi seurataan työllistymistä Tilastokeskuksen sijoittumisseurannan avulla (1 v. valmistumista, työllistyminen Päijät-Hämeen alueelle vs. muualle) ja opinnäytetöiden jakautumista alueelle (Päijät-Hämeen kunnat, Helsingin laaja metropolialue).

AHA-järjestelmän (asiakkuudenhallintajärjestelmä) avulla on mahdollista seurata opiskelijaprojektien, harjoittelun sekä myynnin tarjousten ja tilausten asiakkuuksia (mm. organisaatiot, julkisen sektorin toimijat, sijaintikunnat, organisaation koko).

Toteutimme vuoden 2012 loppupuolella LAMK:n TKI-toiminnan 2009–2012 vaikuttavuuden itsearvioinnin, missä selvitettiin miten Lahden ammattikorkeakoulun vuosien 2009–2012 t&k-toiminta on

saavuttanut sille asetetut tavoitteet. Vaikuttavuusarvioinnin lisäksi LAMK:ssa käytetään AMK Tutkaverkostohankkeessa kehitettyä TKI-tuloksellisuuden itsearviointityökalua toiminnan laadun kehittämiseen. Vuosittain toteutettavassa projektitoimijoille suunnatussa arviointikyselyssä kartoitetaan mm. opetuksen ja t&k-toiminnan integroinnin hyötyjä ja riskejä.

FUAS-yhteistyössä toteutetaan vuoden 2012 aikana ulkopuolisena arviointina Research Review, minkä tarkoituksena on tuottaa selkeä ja realistinen kuva FUAS TKI-toiminnasta, sen vahvuuksista ja kehittämiskohdeista, suhteesta koulutukseen, kansainvälisyydestä, kannattavuudesta, laadusta ja aluevaikuttavuudesta.

Vaikuttavuudesta saadaan palautetta myös työelämäneuvottelukunta-toiminnan kautta. Päijät-Hämeen koulutuskonsernin tulosalueilla (Lahden ammattikorkeakoulu, Koulutuskeskus Salpaus ja Tuoterengas) on kymmenen yhteistä alakohtaista työelämäneuvottelukuntaa, jotka koostuvat elinkeinoelämän, julkisen sektorin ja koulutusorganisaatioiden edustajista. Työelämäneuvottelukuntien tehtäviin kuuluu varmistaa koulutuksen työelämävastaavuus, vahvistaa oman alansa näkyvyyttä ja markkinointia, tukea tutkimus-, kehitys- ja innovaatiotoimintaa, tuottaa ja hyödyntää ennakoitietoa, vahvistaa ja edistää koulutusalojen ja -asteiden tavoitteellista yhteistyötä, seurata ja välittää uusinta alaan liittyvää tietoa sekä innovoida uusia koulutustuotteita.

Osana uuden strategian toteuttamissuunnitelmaa on parhaillaan kehitteillä LAMK:n alueellisen vaikuttavuuden toimintaohjelma, jossa määritellään toiminnalle myös arviointi- ja seurantamittarit. Toimintaohjelma valmistunee kesään mennessä.

Sitouttamis- ja tukimenetelmät henkilöstön alueellisen vaikuttavuuden toteuttamiseksi

Vaikuttavuus toteutuu strategian mukaisen toiminnan ja sen johtamisen kautta. Lahden ammattikorkeakoulun uusi organisaatorakenne ja johtamiskulttuuri mahdollistavat asiantuntijoiden jaetun johtamisen, jossa erityisen tärkeää on vision kautta edistää luovuutta, energisoida ja kannustaa henkilöstöä sekä antaa organisaatiossa toimiville asiantuntijoille toiminnan vapaus strategisen kehikön suunnassa – vahvasti yhteisöllistä ja monialaista työskentelyä painottaen. Johtaminen pohjautuu transformationaaliseen johtamiskäsitykseen. Olennaista on koko henkilöstön johtaminen arvopohjaisesti tahtotilan suunnassa.

LAMK on sitoutunut Lahden kaupunkiseudun kuntien ja valtion väliseen kasvusopimusesityksen mukaiseen alueen kilpailukykyyn ja elinvoiman vahvistamiseen sekä Lahden kaupunkiseudun INKA – Innovaatiiviset kaupungit 2014–2020 -ohjelman toteutukseen. Tulevaisuudessa toimintamme keskittyy Niemeen rakennettavaan Lahden alueen innovaatiokeskittymään, joka palvelee myös FUAS-kokonaisuutta. Mukana ovat myös Lahden yliopistokeskus, kehitysyhtiöt ja yrityksiä. Innovaatiokeskittymä tarjoaa autenttiset kehitys- ja oppimisympäristöt, joissa on mukana myös kansainväliset kumppanit. Päijät-Hämeen alueelliset osaamiskärjet (Ympäristö, Muotoilu, Käytäntölähtöinen innovaatiotoiminta) muodostavat alueellisen älykkään erikoistumisen (smart specialisation) kokonaisuuden, joka yhdistettynä Living Lab -konseptiin on valikoitunut eurooppalaiseksi mallialueeksi, missä LAMKilla on keskeinen asema. Älykkään erikoistumisen toimintamallia toteutetaan LAMK:ssa sidosryhmäyhteistyötä vahvistavien konkreettisten oppimisympäristöjen kautta. Oppimisympäristöt ovat painoalat ja profilit huomioivia fyysisiä ja/tai toiminnallisia kokonaisuuksia, jotka soveltavat älyllisen ristipölytyksen ja Living Lab -toiminnan periaatteita. Ne tarjoavat yhteistyöympäristön, jossa on mahdollista löytää ja toteuttaa uudenlaisia konkreettisia yhteistyömahdollisuuksia esim. Niemen osaamiskeskittymä, Interaction Design Environment – IDE!, EcoMill, Terveysliikunnan osaamiskeskittymä.

Kuvio 1. Älykkään erikoistumisen alusta Päijät-Hämeessä (Muokattu lähteestä: Päijät-Hämeen liitto – aluekehitys - smart specialisation) (http://www.paijat-hame.fi/fi/tehtavat/aluekehitys/smart_specialisation)

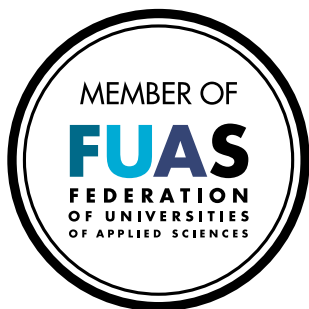
Esimerkkejä onnistumisesta alueellisessa kehittämisessä

1. FUAS-liittouma

FUAS-liittouma on vahvistanut asemaansa valitsemiensa painoalojen (hyvinvoinnin turvaaminen, teknologiaosaaminen ja yrittäjäyys, yhteiskunnan turvallisuus ja eheys sekä ympäristö ja energiatehokkuus) kansallisena osaajana ja kehittänyt osaamistaan entistä vahvemmallalla kansainvälisellä verkottumisella. FUAS on vahvistanut liittoumakorkeakouluna jäsenkorkeakoulujensa toimipisteiden toimintaedellytyksiä verkostomaisella yhteistyöllä, joka on lisännyt mm. toi-

mipisteiden opintotarjontaa sekä FUAS-liikkuvuutta (mm. kesäopinnot, YAMK-tutkintoon johtava koulutus ja aikuiskoulutus) parantaen opiskelumahdollisuuksia entisestään. Vuodesta 2010 vuoteen 2012 suoritettujen opintopisteiden määrä kasvoi 1822 opintopisteestä 6083 opintopisteeseen. Liikkuneiden opiskelijoiden määrä kasvoi 54 opiskelijasta 564 opiskelijaan. Lisäksi verkostomainen yhteistyö on vahvistanut jäsenkorkeakoulujen osaamis pohjaa ja erikoistumismahdollisuuksia opetuksen lisäksi myös TKI- ja aluekehitystyössä toimipisterakenteesta riippumatta.

PROAKTIIVISESTI
ENNE
KOHTI RAKENNUMUUTOSTA

www.korkeakoulutusta.fi

2. Proaktiivisesti kohti rakennemuutosta

(ENNE) –projekti (<http://www.lamk.fi/enne/>)

ENNE-projektin päätavoitteena on oppia tunnistamaan alueilla äkillisiin rakennemuutoksiin johtavia riskejä ja tekijöitä, joita vahvistamalla riskien toteutumisista voidaan ennalta ehkäistä. Projektissa kehitetään tulevaisuuden tutkimukselle tyypillisiä menetelmiä. Tähtäimenä on eurooppalaisilla alueilla sovellettavissa oleva hyvä käytäntö äkillisten rakennemuutosten ennakointiin.

3. Muotoilun koulutusohjelma

(http://www.kka.fi/files/932/KKA_0110.pdf)

Lahden ammattikorkeakoulun Muotoiluinstituutti/Muotoilun koulutusohjelma on valittu yhdeksi ammattikorkeakoulujen koulutuksen laatuyksiköksi 2010–2012. Muotoiluinstituutti on onnistunut luomaan itselleen erinomaisen brändin, joka tekee siitä mielenkiintoisen yhteistyökumppanin sekä halutun opiskelu- ja työpaikan. Yksikön työelämäyhteistyö

on läheistä ja eteenpäin vievää. Konkreettisia näyttöjä toimivista yhteistyöprojekteista on paljon. Koulutusohjelman alumneilla on siinä merkittävä rooli. Koulutusohjelmasta valmistuu erinomaisen ammattitaitoisia muotoilijoita, jotka menestyvät hyvin työelämässä.

4. Korkeakoulutusta.fi

(<http://www.korkeakoulutusta.fi/>) ja

Study in Lahti (<http://www.studyinlahti.fi/en>)

–verkkopalvelut

Korkeakoulutusta.fi ja Study in Lahti -verkkopalvelut kokoavat yhteen alueen korkeakoulut ja niiden opetustarjonnan. Palvelujen tarkoituksena on antaa tietoa korkea-asteen opiskelumahdollisuuksista ja opintoneuvonnasta Päijät-Hämeen alueella. Palvelun kohderyhmänä ovat kaikki korkeakouluopinnoista kiinnostuneet opiskelijat ja opiskelijaksi aikovat sekä heitä ohjaava tukihenkilöstö.

Aluekehitystoiminnan tuloksia Suomen kansainvälisen kilpailukyvyyn näkökulmasta

1. Muotoilun koulutus ja tki-toiminta

Lahden ammattikorkeakoulun Muotoiluinstituutti on yksi Euroopan arvostetuimmista muotoiluoppilaitoksista, ja Lahdessa toimivan Aalto-yliopiston taiteiden ja suunnittelun korkeakoulun kanssa se muodostaa yhdessä kiistatta Suomen johtavan teollisen muotoilun oppimisympäristön. Muotoiluinstituutti, sen opiskelijat ja sieltä valmistuneet muotoilijat ovat saaneet lukuisia kansainvälisiä palkintoja ja tunnustuksia ja yksikön toiminta on laajalti kansainvälisesti tunnettua ja arvostettua.

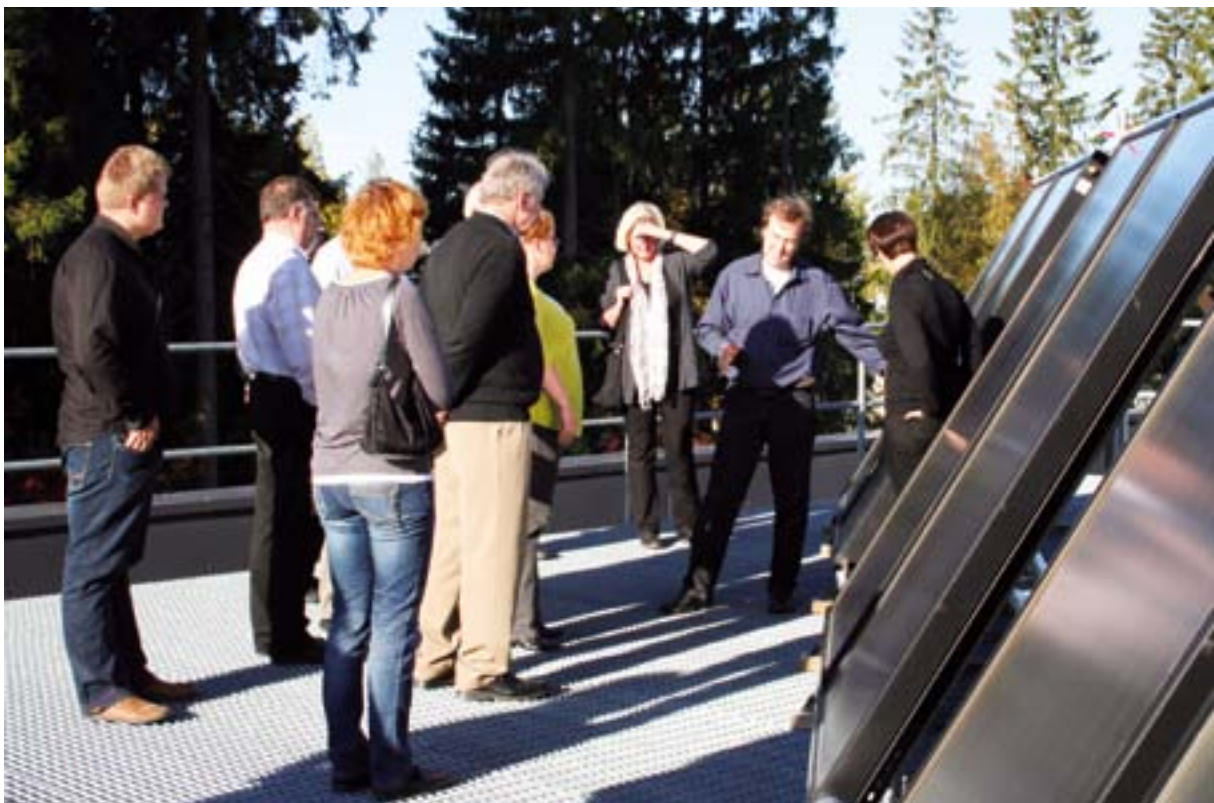
2. Ympäristöteknologia

Cleantech on yksi nopeimmin kasvavista aloista: globaalien markkinoiden arvioidaan vuonna 2020 ylittävän 3000 miljardia euroa. Myös Suomessa ala on nopeassa kasvuvauhdissa. Cleantech-liiketoimintaa harjoittavien yritysten liikevaihto oli vuonna 2011 lähes 21 miljardia euroa, ja kasvua oli yli 10 %. Cleantechin viennin arvo vastaa noin 20 % Suomen tek-

nologiaviennistä. Suurin kasvupotentiaali syntyy entistä enemmän perinteisen ympäristöteknologian ulkopuolelta: teollisuuden materiaali- ja energiatehokkaista tuotteista ja prosesseista sekä materiaalien uudelleenkäytöstä. LAMK profiloituu ympäristöteknologiaosaamisen tuottajana, joka luo uutta ajattelua ja uusia ratkaisuja energia- ja materiaalitehokkuuteen, yhdyskuntasuunnitteluun sekä teknologiaosaamiseen. Vuoteen 2017 mennessä Lahden ammattikorkeakoulu korkeakoulu on kansallisesti ja kansainvälisesti tunnustettu ympäristöteknologia- ja cleantech-osaamisen kouluttaja, kehittäjä ja tutkija.

3. Sosiaali- ja terveysalan osaamisen vienti

Lahden ammattikorkeakoulun sosiaali- ja terveysalalta valmistuu hyvinvoinnin edistämisen ammatteihin fysioterapian, hoitotyön ja sosiaalialan asiantuntijoita. Sosiaali- ja terveysala toimii aktiivisesti kansainvälisissä koulutusohjelmissa ja verkostoissa. Kansainvälisen toiminnan tavoitteena on kehittää oppimisen ja opetuksen laatua sekä tukea yksilöiden kulttuurin, työelämän ja muun yhteiskunnan kansainvälistymistä. Osan tutkinnon opinnoista voi suorittaa ulkomailla.

Kansainvälinen toiminta perustuu asiantuntijaverkostoihin, opiskelija- ja opettajavaihtoon sekä projekteihin. Sosiaali- ja terveysalalla on vahvat yhteydet yli kymmeneen ulkomaiseen yhteistyökumppaniin mm. Euroopassa, Baltiassa, Venäjällä, Kanadassa ja Kaukoidässä. <http://www.lamk.fi/sosiaalijaterveys/kansainvalinen-toiminta/Sivut/default.aspx>

Hoitotyössä on myös englanninkielinen koulutusohjelma Degree Programme in Nursing, Registered Nurse, joka yhdessä kansainvälisten intensiivijaksojen kanssa antaa hyvän pohjan kansainvälisten koulutus- tuotteiden kehittämiseksi. Alalla on tehty aktiivisesti työtä osaamisen viennin kehittämiseksi ja joitakin sopimuksia on jo saatukin. Suomalaisella sosiaali- ja terveysalan osaaminen on arvostettua ja sillä on kysyntää kansainvälisillä markkinoilla.

Alueellisen vaikuttavuuden tulosten näkyminen

Alueellisen vaikuttavuuden tuloksista ja käytänteistä (kehittämiprojektit, opinnäytetyöt, opiskelijatarinat) viestitään intranetissa, www-sivuilla, haku- ja sidosryhmämateriaaleissa kuten esim. uutiskirje Lambo-ree (<http://www.lamk.fi/ajankohtaista/uutiskirjeet/Sivut/default.aspx>), opiskelijakunnan lehti Lamkooma (<http://www.lamko.fi/?toiminto=18>) ja liiketalouden johtamisen ja viestinnän opiskelijoiden tuottama @ Sight (<http://atsight-lamk.blogspot.fi/>) sekä non-stop periaatteella ilmestyvä monimuotoisesti tulevaisuuden työ-, toiminta- ja oppimisympäristöihin liittyviä kokeiluja ja teoreettisia hahmotelmia, hankkeita ja tutkimuksia tarkasteleva verkkojulkaisu Lahtinen (<http://lahtinen.lamk.fi/>). Valtakunnallisessa ammattikorkeakoulujen Theseus-opinnäytetyö- ja julkaisuarkistossa (<http://www.theseus.fi/>) on yli 3 600 Lahden ammattikorkeakoulussa tehtyä aineistoa, joita on ladattu parin viimeisen vuoden aikana lähes

miljoona kertaa, mikä on n. 7 % kaikista latauksista. LAMK:n opinnäytteissä on käsitelty vuosina 2009–2012 valtakunnallista keskitasoa enemmän ympäristöön, muotoiluun ja innovaatioihin sekä yhä paljon hyvinvointiin liittyviä aiheita, mikä osoittaa että olemme vastanneet opetuksen kytkeytymisessä hyvin alueen strategiaan painopisteisiin.

Yhteistyökumppaneille ja muille verkostoille viestitään onnistuneista projekteista ja yhteistyömahdollisuuksista (uutiskirjeet, erilaiset tilaisuudet, sidosryhmätutkimusten tulokset jne.). Tiedotusvälineille valmistellaan ja saadaan läpi yli sata uutista vuodessa erilaisista toiminnan tuloksista, työllistymisestä jne. Lisäksi olemme mukana alueellisissa ym. verkostoissa tasavertaisena ja aktiivisena toimijana. Alumnit ja yhteistyökumppanit käyvät puhumassa seminaareissamme ja sidosryhmätilaisuuksissa.

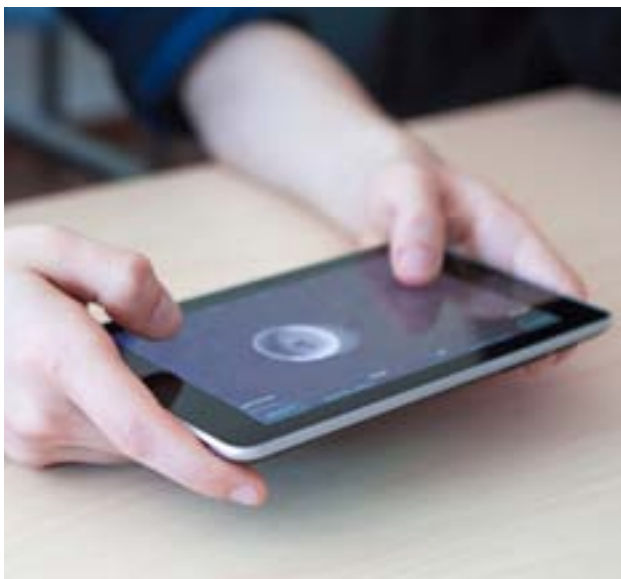
Lahden ammattikorkeakoulun julkaisusarjassa julkaistaan ammatillisen korkeakoulutuksen kannalta merkittäviä tutkimuksia, raportteja, opinnäytteitä ja oppimateriaalia sekä tehdään tunnetuksi alueellista osaamista. Julkaisusarjan lisäksi henkilöstö julkaisee artikkeleita erilaisissa ammatillisissa ja tieteellisissä julkaisuissa. FUAS-liittouman viestinnässä korostetaan yhteistyön elinkeinoelämälle, alueelle, opiskelijoille ja henkilöstölle tuomia etuja ja vaikuttavaa toimintaa. FUAS-viestinnän vastuu ja päätöksenteko on FUAS-rehtorikollegion päätöksellä delegoitu LAMKiin. Li-

säksi LAMK järjestää useita eri alojen seminaareja ja kongresseja kuten esim. Lahden muiden korkeakoulutoimijoiden kanssa järjestetty vuotuinen Lahden Tiedepäivä, mikä palkittiin viime vuonna Lahden korkeakouluteko -palkinnolla. Syksyllä on tarkoitus aloittaa Fellmannian Kulma – tiedettä ja pullaa? -toiminta, missä esitellään alueellista korkeakoululähtöistä tutkimusta ja taidetta. Alueellisten korkeakoulutoimijoiden ”kahvilassa” järjestetään perinteisiä luentoja, tietoisuuksia jne., mutta myös uudenlaista aktiivista toimintaa, johon osallistujat pääsevät mukaan. Toiminta tarjoaa elämyksiä myös ohikulkijoille, piipahtajille. Konsepti sisältää ajatuksen myönteisyydestä, ”tutkimuksesta ilon kautta”.

Alueellisen vaikuttavuuden toteuttamiseen liittyviä esteitä

Alueellinen vaikuttavuus ja aluekehitys nähdään usein erillisenä ammattikorkeakoulun perustehtävistä (koulutus ja tutkimus- ja kehitystoiminta). Omatkaan toimijat eivät aina ymmärrä, että vaikuttavuus syntyy näiden perustehtävien laadukkaasta ja innovatiivisesta toteuttamisesta.

Alueellisten toimijoiden roolit eivät aluekehitystoiminnassa ole aina kovinkaan selkeitä. Ammattikorkeakoulua ei tunnusteta ja tunnusteta tasavertaiseksi ja arvokkaaksi asiantuntijaksi ja aluekehittäjäksi.

4. Yhteistyö ja verkostot

Keskeiset alueellisen vaikuttavuuden edistämisen yhteistyökumppanit

LAMK on käynnistänyt yhdessä ylläpitäjän kanssa sidosryhmäsunnitelman laadinnan. Samoin LAMKin aluekehitysohjelman työstäminen on käynnissä. TKI- ja KV-strategioihin on yhdeksi strategiseksi tavoitteeksi asetettu keskeisten TKI- ja KV-kumppanuuksien rakentaminen ja vahvistaminen.

FUAS

FUAS-liittouma on strategiansa mukaisesti johtava verkostotoimija, joka toimii aktiivisesti ja aloitteellisesti kotimaisissa ja kansainvälisissä kumppanuusverkostoissa. Painoaloilla yhteistyötä vahvistetaan alan kansainvälisesti merkittävimpien yliopistojen ja yritysten kanssa. Helsingin laajalla metropolialueella keskeisimpiä kumppaneita ovat Aalto-yliopisto, Helsingin yliopisto, tutkimuslaitokset ja -rahoittajat, alueen ammattikorkeakoulut ja ammatilliset oppilaitokset sekä julkinen ja kolmas sektori.

FUAS-liittouman (Federation of Universities of Applied Sciences) perustamissopimus allekirjoitettiin HAMKin, LAMKin ja Laurean ylläpitäjien toimesta vuonna 2010. Tästä alkaen toiminta on ollut strategisesti ohjattua tavoitteellista yhdessä tekemistä osana normaalia työtä, jossa tavoitteena on yhtenäisten kokonaisratkaisujen aikaansaaminen. Vuonna 2011 hyväksyttiin FUAS-liittoumastrategia vuosille 2011–2015. Strategiassa määriteltiin FUAS-liittouman strategiset painoalat ja profiili. FUAS-liittouman yhteisen strategian pohjalta valmisteltu liittoumasopimus.

FUAS-liittouman strategiassa määriteltyjen strategiusten painalojen päävastuut jakautuvat seuraavasti: teknologiaosaaminen ja yrittäjyys (HAMK), ympäristö ja energiatehokkuus (LAMK) ja yhteiskunnan turvallisuus ja eheys (Laurea) sekä hyvinvoinnin turvaaminen (korkeakoulujen yhteinen). Lisäksi ammat-

tikorkeakoulukohtaiset painoalat ja profiloituminen on määritelty seuraavasti:

- HAMK: edellä esitetyn lisäksi ammatillinen opettajankoulutus ja luonnonvara-alan koulutus. HAMK profiloituu ekologisesti kestävässä teknologiassa, sähköisissä palveluissa sekä ajasta ja paikasta riippumattomissa virtuaalitoteutuksissa sekä vahvana aikuiskouluttajana
- LAMK: edellä esitetyn lisäksi muotoilu ja hyvinvointipalvelujen kehittäminen. LAMK profiloituu integroivassa pedagogiikassa, käytäntölähtöisessä innovaatiotoiminnassa ja opiskelijayrittäjyydessä
- Laurea: edellä esitetyn lisäksi palveluliiketoiminta, hoitotyön asiantuntijuus ja kotona selviytyminen, turvallisuus ja yhteiskuntavastuu sekä opiskelijayrittäjyys. Laurea profiiloi laajan metropolialueen palveluinnovaatiot sekä oppimisen ja tk-toiminnan yhdistävä toimintamalli (Learning by Developing).

FUAS-liittoumaan on 1.1.2013 alkaen perustettu kuusi yhteistä palvelutoimintoa: liittoumahallinto, laatu- ja tietotuotantopalvelut, viestintä, kokonaisarkkitehtuurin kehittäminen (tietohallinto), virtuaalikampus sekä koulutuksen kansainvälistymistä ja vientiä edistävä Global Activities -toiminto. FUAS-liittouma on tiivistänyt verkostomaista yhteistyötään kesäopintoihin, YAMK-tutkintoon johtavan koulutuksen, aikuiskoulutuksen, kansainvälistymiseen liittyvien palvelujen, kansainvälisen arvioinnin, TKI-toiminnan ja TKI-palvelujen sekä virtuaalikampuksen verkko-opintojen osalta.

Hämeen ammattikorkeakoulu toimii IT-kokonaisarkkitehtuurin ja virtuaalikampuksen, Lahden ammattikorkeakoulu Global Activities -toiminnon ja viestinnän sekä Laurea liittoumahallinnon ja laatu- ja tietotuotannon vastuukorkeakouluna.

Yhteisiä palveluita tuottamalla ja kehittämällä jäsenkorkeakoulut toimeenpaneavat FUAS-liittoumastrategian linjauksia mm.

- rakentamalla virtuaalikampuksen, jonka kautta opiskelijoille tarjotaan kattavat sähköiset palvelut ja opiskelumahdollisuudet,
- yhtenäistämällä kansainvälisen toiminnan käytäntöjään rakentaen kansainvälistä profilia, lisäten kansainvälisten opiskelijoiden ja asiantuntijoiden rekrytointia sekä vahvistaen kilpailukykyä kansainvälisillä koulutusmarkkinoilla sekä
- profiloitumalla viestinnässään korostaen yhteistyön opiskelijoille, elinkeinoelämälle, alueelle ja henkilöstölle tuomia etuja ja vaikuttavaa toimintaa.

Keskeisimpiä tähän mennessä saavutettuja yhteisten toimintojen kehittämistyön tuloksia ovat jäsenkorkeakoulujen opiskelijahallintojärjestelmien yhdistäminen opiskelijaliikkuvuuden mahdollistamiseksi (FUAS-winha), tietohallinnon yhteistyömahdollisuuksien selvitystyön käynnistyminen ja tietojärjestelmäkartoituksen toteuttaminen. FUAS-tasoisien tietohallinnon kehittämisen kannalta tutkitaan eri yhteistoimintamuodot tietojärjestelmäpalveluiden, ICT-infrapalveluiden ja ICT-tukipalveluiden osalta. Työ on käynnistynyt kokonaisarkkitehtuuriperiaatteiden mukaisesti. Järjestelmähankintoja ja koulutusta on jo tehty yhteisesti.

FUAS-tason laatujärjestelmän toteuttaminen ja valmistautuminen vuonna 2016 toteutettavaan auditointiin on edennyt erittäin hyvin. Henkilöstön kehittämisessä tehdään läheistä yhteistyötä muun muassa toteuttaen yhteisiä henkilöstökoulutuksia. Henkilöstölle ja sidosryhmille järjestetään myös säännöllisesti FUAS-tasoisia seminaareja ja kehittämispäiviä. Kirjasto- ja tietopalvelujen osalta on toteutettu kirjastojen kokoelmien arviointi. Viestinnässä on otettu käyttöön yhteiset viestintäkanavat, ml. www.fuas.fi, työryhmäsivusto, FUAS-lehti ja uutiskirje.

FUAS-liittouma on solminut 2.10.2012 strategisen kumppanuussopimuksen KU Leuven Associationin kanssa. Keskeisiä yhteistyöalueita ovat virtuaalikampuksen, TKI-toiminnan ja laatujärjestelmän kehittäminen. Kumppanuussopimus luo FUAS-liittoumalle aiempaa paremmat mahdollisuudet luoda kansainvälisiä merkittäviä TKI-hankkeita ja verkostoja sekä lisätä FUAS:n kansainvälistä tunnettavuutta. Korkeakoulujen arviointineuvosto myönsi vuodelle 2013 rahoitusta FUAS:n ja KU Leuvenin ”Quality management and systems of FUAS and KU Leuven Association” -benchmarking -hankkeelle. FUAS-liittouman rehtorikollegio on päättänyt selvittää FUAS-liittouman mahdollisuuden yhdessä toimia jäsenenä Helsingin EU-toimistossa liittouman kansainvälisen tunnettavuuden TKI-osaamisen edistämiseksi.

Lahden yliopistokeskus

Rakenteellista yhteistyötä (korkeakoulutyöryhmä, yhteistyösopimus), vuotuisia tapahtumia (Tutkijoiden yö ja Lahden Tiedepäivä), hankkeita (Taide kohtamislustana sektorirajat ylittävälle kulttuurisille innovaatioille, Future Lab, Clean Design Center, Innobrokerit – Innovaatio-osaajat pk-yritysyhteistyössä, Vesiturva – Biologisen jätevedenpuhdistuksen tehon parantaminen, UrbanEnviro – Kansainvälinen koulutuskokonaisuus), yhteistä koulutusta (ympäristöala, muotoilu, tekniikka ja viestintä) sekä yhteisiä tukipalveluja (Oppimiskeskus Fellmannia, Korkeakoulujen yhteiskirjasto, tieto-, neuvonta- ja ohjauspalvelut, Korkeakoulutusta.fi-verkkopalvelu, Urban Enviro -hankkeen Study In Lahti -verkkopalvelu)

LUT Lahti School of Innovation

Alueellisen innovaatiojärjestelmän kehittämistoiminta esim. Innobrokerit – Innovaatio-osaajat pk-yritysyhteistyössä, Päijät-Häme maailman johtavaksi käytäntölähtöisen innovaatiotoiminnan alueeksi, Päijät-Häme käytäntölähtöisen innovaatiotoiminnan huippualueeksi, Viva – Terveysliikunnan tutkijayhteisö -projekti, Lahti Living Lab, Terveysliikunnan Living Lab -hankeyhteistyö.

Koulutuskeskus Salpaus

Opettajat, opiskelijat ja yritykset yhdistävää ajatushautomotoiminta sekä hankeyhteistyö esim. Päijät-Hämeen Hyvä -hanke (HyvinVoivat Äijät, ks. Koh- ta 24)

Oppimiskeskus Fellmannia ja Korkeakoulujen yhteiskirjasto

Elokuussa 2011 avattu uuden ajan oppimiskeskus Fellmannia tuo yhteen alueen korkeakoulu- ja yliopistotoimijat: monialaista palvelukonseptia tuotetaan yhteistyössä Lahden ammattikorkeakoulun (LAMK), Lahden yliopistokeskuksen toimijoiden ja Koulutuskeskus Salpauksen opetusten kanssa. Fellmannia toimii tiedon ja oppimisen kohtaamispaikkana eri koulutusalojen ja -asteiden opiskelijoille, opettajille, tutkijoille, kaupunkilaisille, seminaari- ja kokousvieraille sekä kaikille tiedontarvitsijoille. Palvelukokonaisuuden muodostavat innovatiiviset oppimisympäristöt, Korkeakoulujen yhteiskirjasto, verkko-opetuksen kehittämis- ja palvelukeskittymä sekä kokous-, kahvila- ja ravintolapalvelut. Yhdessä nämä muodostavat kokonaisuuden, joka mahdollistaa korkealaatuisten ja monipuolisten oppimis-, kehittämis- ja tutkimuspalvelujen tuottamisen.

Fellmannian toimintakonseptissa on huomioitu sekä fyysiset että virtuaaliset oppimisympäristöt, min- kä lisäksi eri koulutusalojen opiskelijoita, asiantunti- joita ja työelämän edustajia kootaan yhteen erilaisiin kehittämishankkeisiin ja yhteistyöprojekteihin. Posi- tiivisen törmäyttämisen mahdollistaminen hälventää eri toimijoiden välisiä raja-aitoja sekä mahdollistaa uusien innovatiivisten palvelujen synnyttämisen. Ta- voitteenä on alusta saakka ollut alueen osaamistason nostaminen, uusien menetelmien ja toimintatapojen käyttöönotto sekä kestävä kehityksen periaatteiden noudattaminen.

Fellmanniassa toimiva Korkeakoulujen yhteiskirjasto tuottaa yhteistyössä LAMKIn ja Lahden yliopisto- keskuksen kanssa alueella järjestettävän opetuksen, koulutuksen ja TKI-toiminnan tarvitsemat tieto- ja kirjastopalvelut. Yhteiskirjaston asiantuntijat turvaa- vat asiakkailleen tarvittavan teknisen ja sisältöisen yhteistyössä talon muiden toimijoiden kanssa.

Tieto- ja kirjastopalvelujen painopiste on tietoisesti siirretty sähköisiin aineistoihin ja niiden käytön opettamiseen ja ohjaamiseen: tieto- ja tiedonhankintapalveluita on saatavissa henkilökohtaisesti ja asiakas voi varata ajan esimerkiksi tiedonhankintaklinikalle. Eriytystä lisäarvoa tuo mahdollisuus digitaalisten aineistojen aiempaa monipuolisempaan, asiakkaan omasta koulutusorganisaatiosta riippumattomaan paikalliskäyttöön: LAMKin digitaalisten aineistojen lisäksi Fellmanniassa on paikalliskäytössä Helsingin yliopiston aineistot, ja Niemen tietokeskuksesta löytyy tämän lisäksi Aalto-yliopiston digitaalinen aineisto.

Fellmannian palveluja kehitetään ja tuotetaan yhteistyössä alueen eri alojen ja koulutusasteiden opiskelijoiden ja muiden toimijoiden kanssa. LAMKin ja Salpauksen opiskelijat ovat jatkuvasti mukana erilaisissa yhteistyöprojekteissa, joita vuonna 2012 toteutettiin kaikkiaan 12. Esimerkkinä yhteistyöprojekteista on mm. sähköinen ja interaktiivinen palautekanava ”palautepallomeri”, joka on suunniteltu ja toteutettu yhdessä Korkeakoulujen yhteiskirjaston, Suomen Muotoilusäätiön ja LAMKin tekniikan alan kans-

sa. Yhteiskirjasto oli mukana myös Ecomill -ympäristötehokkuustyöpajan kanssa toteutetussa Kierätyt kampuspyörät -projektissa, jonka tuloksena Fellmanniassa on 10 lainattavaa kampusfillaria: projektiin osallistui sen eri vaiheissa LAMKin ympäristötekniikan ja ajoneuvomuotoilun sekä Salpauksen pintakäsittelyalan ja muovialan opiskelijoita, minkä lisäksi mukana oli Tuoterenkaan pienkonehuolto.

Terveyden ja hyvinvoinninlaitos

Ikihyvä Päijät-Häme -hanke koostuu kymmenen vuoden seurantatutkimuksesta, jossa kolmen vuoden välein tutkitaan useita tuhansia päijätähämäläisiä, kuntien ikääntyneiden hoidon ja kuntoutuksen tilaa koskevista analyyseista sekä yhteistyössä kuntien ja järjestöjen kanssa toteutettavista rajatummista kehittämishankkeista. Lahden ammattikorkeakoulun näkökulmaa hankkeessa edustavat ohjausryhmänvarapuheenjohtajana tutkimusjohtaja sekä asiantuntijajäsenenä hoitotyön lehtori. LAMKn edustajat ovat mukana myös Toimintakykyisyys-, Seutukunnallisen ennaltaehkäisymallin kehittämis- ja Valtit-hankkeiden työryhmissä.

Elinkeinoelämän, julkishallinnon ja kolmannen sektorin yhteistyökumppaneiden kanssa tehty yhteistyö alueellisen kilpailukyvyn vahvistamiseksi

Vahvistamme elinkeinoelämän, julkishallinnon ja kolmannen sektorin yhteistyökumppaneiden kanssa alueellista kilpailukykyä tarve- ja käytäntölähtöisesti esim. työn organisointiin, sisältöihin ja muotoiluun, henkilöstöjohtamiseen, esimiestyöhön, johtamis-, palkitsemis-, palkkaus-, neuvottelu- ja työaikajärjestelmiin sekä rekrytointiin, yritysten/organisaatioiden verkostoitumiseen, tasa-arvoon, sosiaalisiin suhteisiin, vuorovaikutukseen, työilmapiiriin ja -tyytyväisyyteen, oppimiseen sekä sitä tukeviin menetelmiin ja välineisiin, hyvinvointiin ja työkykyyn, ympäristöön, terveyteen, turvallisuuteen ja ergonomiaan, liiketalouteen, taloushallintaan, markkinointiin ja viestintään sekä teknologiaosaamiseen liittyvien monialaisten laadullisten ja määrällisten kartoitusten, selvitysten ja soveltavien tutkimusten, kehittämishankkeiden, täydennyskoulutuksen ja innovaatiotyöpajojen avulla.

Kytkenät alueiden osaamiskeskuksiin ja kärkiklustereihin ja mukanaolo kaupunkikeskuksille rakentuvan aluekehittämisen toimintamallin sekä muiden alueellisten ja kansallisten kehittämissuunnitelmien suunnittelussa

Lahden tiede- ja yrityspuistolla (nyk. Ladec Oy) on vetovastuu kansallisesta ympäristötekniikan osaamisklusterista. LAMK tekee lähinnä projektiyhteistyötä ympäristötekniikassa ja cleantech-klusterissa Ladec Oy:n kanssa. Projektien rahoitus on LAMK:n hankkimaa erillistä EU-rahoitusta.

Ladec Oy osallistuu valtakunnallisessa osaamiskeskusohjelmassa (OSKE) ympäristö- ja asumisklusterin toimintaan. LAMK:n yhteistyö klusterin kanssa on hyvin vähäistä.

Päijät-Hämeessä on Suomen mittavin ja monipuolisin viljaosaamisen keskittymä. Koko Hämeen kattavasta viljaklusterista 80–90 % on sijoittunut Päijät-Hämeeseen. LAMK toteutti Päijät-Hämeen

viljaklusterin kanssa kolme vuotisen ESR-hankkeen Osaamistarpeiden klusteriennakointi viljaketjussa – projektin, joka ennakoii viljan tuotannon, elintarviketeollisuuden ja vähittäiskaupan muodostamien ketjujen pitkän aikavälin osaamistarpeita peilaamalla nykyosaamista tulevaisuuden työ-, yritys- ja kulutusmarkkinoilla tapahtuviin muutoksiin.

LAMK on yhtenä sopijaosapuolena Lahden kaupunkiseudun kuntien ja valtion välisessä kasvusopimusesityksessä alueen kilpailukyvyn ja elinvoiman vahvistamiseksi sekä Lahden kaupunkiseudun esityksessä INKA – Innovatiiviset kaupungit 2014–2020 -ohjelmaan.

LAMK on osallistunut Päijät-Häme 2011–2014 maakuntaohjelman arviointiin ja Päijät-Häme 2035 maakuntasuunnitelman valmisteluun sekä Hämeen, Päijät-Hämeen ja Uudenmaan liittojen toteuttamaan laajan metropolialueen Siivet ja juuret -tulevaisuus 2040 tarkasteluun.